

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Bu araştırma Sosyal Antropoloji Bölümü IV. sınıf öğrencileri tarafından 1997-98 ve 1998-99 öğretim yıllarını kapsayacak şekilde yapılmıştır.

Çalışma kapsam olarak Türkiye Kültür Haritası Projesi'nin parçası olarak seçilen köylerdeki ekonomik ve kültürel hayatı içerir. Bu tez, Kütahya ili, Hisarcık ilçesine bağlı Hamamköy köyünde yapılan saha çalışmasını aktarmıştır.

Çalışmada, mülakat uygulama, katılarak gözlem gibi tekniklerin yanında fotoğraflar çekilerek görsel belgeleme de yapılmıştır.

Hamamköy, 11.yüzyılda kurulmuştur. İlk kurulduğunda 35 haneliyken, daha sonra nüfusun artmasıyla bugünkü halini almıştır. "Hamamköy" ismi burada bir sıcak su merkezi olmasından gelmektedir. Yerleşim biçimi "toplu yerleşme" şeklindedir. Köyün önemini arttıran yeraltından fışkıran sıcak su kaynaklarıdır. Köyün faydalandığı iki kaynak vardır.İlki 28 Mart 1970 'deki depremle ortaya çıkan ve şu anda köyün hamamı işlevini gören sudur. İkincisi ise köyün yukarısında bulunan ve Esire denilen kaplıcalardır.

Köyde bir postane bulunmamaktadır. Köy halkına mektup 3 günde bir gelmekte ve şahıslara dağıtılmak üzere köy kahvesine bırakılmaktadır. Köy, Hisarcık'tan 7, Gediz'den 40 km. uzaklıktadır. Önceleri toprak olan yol, devlet tarafından 1996'da asfalta dönüştürülmüştür.

Köye elektrik 1970 yılında gelmiştir. Elektriksiz ev bulunmamaktadır. 1994 yılında köyün hemen her evine su bağlanmıştır.

1996 yılında kanalizasyon şebekesi tamamlanmıştır. Ancak köyün girişindeki evlere maddi imkansızlıklar yüzünden kanalizasyon yapılamamıştır. Kanalizasyona giden atık sular da köyün aşağısındaki dereye akmaktadır.

Köyde yalnızca hamamın bulunduğu yerde sabit bir çöp tenekesi bulunmaktadır. Hisarcık Belediyesine ait çöp arabaları buradaki çöpleri toplarlar. Köylüler, çöplerini biriktirip buraya atmazlar; çöpler uygun bir yerde yakılarak imha edilir.

Köyün ortak kamu malları arasında; iki derslikli bir ilkokul, tek minareli bir cami, bir mezarlık, 7 adet çeşme, 2 mera-otlak, bir tahta köprü, iki kısımdan oluşan bir çamaşırılık, 8 adet fırın bulunmaktadır.

Köydeki ticari üniteler ise hamam ve yanında yapılan dört oda, kahve ve bakkaldır.

Köyde herkes Türkçe konuşmaktadır. Köylülerin tamamı Müslüman olup, Hanefi Mezhebine mensupturlar.

Köyde 60 F1 hane başkanı erkek, 57 F2 hane başkanı eşi kadın, 35 F4 hane başkanı erkek kısa mülakatı yapılmıştır.

Köyde birim hane olarak alınmış, dolayısıyla hane başkanlarıyla görüşülmüştür. Hanedeki bireylerin özellikleri hane başkanlarından öğrenilmiştir. Köyde toplam 95 hane ile görüşülmüştür. Görüşülen hane başkanlarının 50'si 46 yaşın altındaki genç hane başkanları; 45'i ise 47 yaşın üstündeki yaşlı hane başkanlarıdır.

Eğitim konusunda genç ve yaşlı hane başkanları arasında büyük fark vardır.

Hane başkanlarının büyük yüzdesi halen bilfiil çalışmaktadır. Çalışmayanların ise çalışmama nedenleri arasında, yaşlılık, emeklilik, işsizlik ve ev hanımlığı gösterilmiştir. Hane başkanları tarım, hayvancılık, işçilik, şöförlük, ticaret- esnaf-zanaat, memurluk gibi işlerle uğraşmaktadırlar.

Hamamköy'de aile yapısı olarak çekirdek ve geniş ailelere rastlamaktayız. Haneyi oluşturan bireyler çeşitli yüzdelerle anne, baba, çocuklar, hane başkanının annesi ve babası, gelin, damat, kız ve erkek torunlardır.

Köyün tamamına yakını yurt içi doğumlu olup, bunlar Ege Bölgesi'nde ve Karadeniz Bölgesi'nde doğmuşlardır.

Köyde eğitim durumuna bakıldığında; genç hane başkanlarının yaşlı hane başkanlarından; erkeklerin ise kadınlardan daha eğitilmiş olduğu görülür. Eğitimli olanların arasında en büyük payı ilkokul mezunları oluşturur.

Hanedeki bireyleri aile işletmesinde, kendi işinde, şahıs yanında, özel sektörde ve devlet sektöründe çalışmaktadırlar..

Yapılan işlerde cinsiyete bağlı uzmanlaşma ve işbölümü göze çarpar. Kadınlar, tarım ve hayvancılık gibi köy içinde, evlerine yakın alanlarda çalışmaktadır. Hamamköy'de konuşulan hane başkanının büyük çoğunluğu evli olup, köyde devam eden evliliklerin çoğu da erkeğin ve kadının birinci evlilikleridir. Köyde hem dini, hem resmi nikah yapılmaktadır. Ağırlıklı olarak resmi nikaha önem verilir. Köyde çiftler genelde görücü usulü ile veya ailenin beğenip erkeğin istemesiyle evlenirler. Köyde başlık parası ödeme adeti yoktur. Evliliklerin tamamında düğün yapılmış olup, düğünler evde gerçekleştirilir. Evlenen çiftler, önce erkeğin baba evinde oturur, birçoğu ileride kendi evini yapıp taşınır.

Köyde görüşülen hanelerin tamamı birer binada oturmaktadır. Köyde ahşap, kerpiç, taş, tuğla, betonarme, briket binalar vardır. Binalar ortalama 100m²'dir. Köyde tek odalı bina bulunmamaktadır. Oturulan binaların tamamında elektrik, tamamına yakınında su, $\frac{3}{4}$ 'ünde ise telefon vardır.

Tuvaletlerin tamamı evlerin içindedir ve umumiyetle alaturkadır. Evlerde genelde oturma odası, misafir odası, yatak odası, mutfak, tuvalet, banyo veya gusulhane vardır. Mutfakta tüpgaz kullanılır.

Evlerin büyük bir kısmında kümes, ahır, samanlık, ahır+samanlık, garaj, depo, fırın, odunluk gibi eklentiler bulunur.

Köydeki evlerin tamamında eşya vardır. Hanelerde, halı, kilim, buzdolabı, renkli ve renksiz televizyon, ütü, silah, çek-yat, dikiş makinesi, şanzımanlı veya otomatik çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, dondurucu, radyo, teyp, müzikseti, video, elektrikli ve elektriksiz fırın, yatak odası, koltuk, yemek odası takımları bulunur.

Köyde iş ve dış göçlere rastlamaktadır. İç göçlerin nedenleri evlilik ve yeni iş alanlarının aranmasıdır. Dış göçlerin ise büyük kısmı Almanya'ya olmuştur.

Hane başkanları hayvancılık, çiftçilik, esnafılık, taşımacılık, inşaat ustalığı, işçilik yaparak çalışma hayatına atılmışlardır.

Topraktan gelir elde eden haneler; tahıllardan arpa, buğday, mısır; sanayi bitkilerinden şekerpancarı ve ayçiçeği, baklagillerden nohut, mercimek, kurufasulya, bakla; her çeşit sebze ve meyveler ekerler.

Köyde büyükbaş, küçükbaş, kümes, binek ve çekim hayvanları yetiştirilir.

Hane geçimine katkıda bulunanlar arasında hane başkanı erkek ve kadınlar, hane başkanı erkeklerin eşleri, erkek ve kız çocuklar, gelinler sayılabilir. Erkekler kadınlardan daha fazla işte çalışmaktadır. Köydeki topraklar; tarla, bağ, bahçe, kavaklık olarak değerlendirilir.

Sahip olunan toprakların bir kısmı satın alınmak sureti ile, bir kısmı da miras yoluyla hane başkanlarına intikal etmiştir. Her hanede ekim yapacak yeterli alet bulunmadığından, toprak ekenler geçen yıl makine kiralamıştır. Bu makineler, traktör, batöz ve tohum ekme makinesidir.

Köyde zirai alet olarak, taksi-otomobil, kamyon, traktör, pulluk, tırmık, römork, kazayağı, batöz kullanılır. Bunların büyük kısmı hane başkanına aittir.

Köyde sosyal yaşama gelince, Hamamköy'deki kadınların hepsi doğum yapmıştır; kürtaj, düşük ve ölü doğum olaylarına ender rastlanırken, doğup sonradan ölen çocuklar oldukça fazladır. Evlatlık çocuk edinme adeti yoktur. Çocuk sahibi olma arzulanın, prestij sağlayan bir olaydır.

Erkek çocuklar genelde 5-10 yaşları arasında, diplomalı sünnetçi veya doktor tarafından sünnet edilir; mali duruma göre sünnet alışverişi yapılır.

Evlenmenin şartı olduğundan, gençler 20 yaşında askere giderler. Köydeki evliliklerde eş seçimi, tahkikat, kız isteme, söz, nişan alışverişi, nişan, kına, düğün aşamalarından geçilir.

Dini bayramlar tüm vecibeler yerine getirilerek coşkuyla kutlanır. Köyde en çok nazara ve büyüye inanılır. Buna karşı nazar boncuğu ve muska takılır, üzerlik otu tütürülür.

ÖNERİLER

Hamamköy'e yapılan ziyaretler sırasında köy halkıyla uzun sohbetler edilmiş ve köyde bir takım eksikliklerin olduğu farkedilmiştir. Bu doğrultuda bir öneri paketi sunulmuştur:

1. Köy halkının en büyük sorunu köyün aşağısından geçen çayın üzerindeki köprünün artık kullanılamamasıdır. Eski ve çökmüş olan köprünün öbür tarafına geçiş yazın zor da olsa mümkün olmakta ancak kışın suların yükselmesiyle çayın içinden yürüyerek geçen insanlar ve hayvanlar hastalanmaktadırlar. Çayın öteki tarafındaki otlaklara ve tarlalara geçişi sağlamak için acilen sağlam bir köprü yapılmalıdır. Kaymakamlığın tahsis edeceği ödenek sayesinde bunun kolaylıkla hayata geçirilebileceğini belirten köylüler, köprünün yapımında gönüllü çalışmaya şimdiden taliptirler.

2. İkinci büyük problem ise köyde sağlık ocağının bulunmamasıdır. Araç bulunmadığında ve ağır kış şartlarında hastaların Dereköy ve Hisarcık'daki sağlık ocaklarına ulaştırılmaları çok zor olmaktadır. Bu nedenle köyün bir an önce sağlık ocağına kavuşturulması gerekmektedir.

3. Köyde iki derslikli bir ilkokul bulunmakta olup, verilen eğitim yetersizdir. Birinci sınıfı bitiren öğrencilerin okuma-yazmayı tam olarak öğrenemedikleri farkedilmiştir. 8 yıllık ilköğretim kanununa göre köylüler çocuklarını taşımalı sistemle ilçedeki okullara göndermek zorundadırlar. Köyde ilk beş yılda yeterli eğitim alamayan çocukların yeni okuldaki sisteme ve ağır ders programına uyum sağlamaları olanaksızdır. Burada yapılması gereken şey birleşik sistemle eğitim veren okulun ya tamamen kapatılması ve 8 yıllık eğitimin tamamının ilçede verilmesi ya da en az 8 derslikli bir ilköğretim okul binasının yeniden yapılması ve sınıflara yeterli sayıda ve nitelikli öğretmen atamasıdır.

4.Köyde bulunan hamamın ve Sefaköy'deki Esirenin turistik hale getirilmesi ile köye ek gelir sağlanacağı köylüler tarafından dile getirilmiştir.